

Conceptverslag bestuurdersconferentie bodembeleid, d.d. 21 mei 2008 Utrecht

Aanwezigen: B.Kuiper (wethouder Almelo), C.Jansen (wethouder Arnhem); W.Willems (wethouder Breda), P.Smit (wethouder Den Haag); A.Otten (wethouder Deventer), J. Holman (wethouder Emmen); J.van der Zee (wethouder Enschede); M.Divendal (wethouder Haarlem); G. Weber (wethouder Hengelo) C.H.J. Lamers (burgemeester Houten); M. Harbers (wethouder Rotterdam); M.Moorman (wethouder Tilburg); H.Bosch (wethouder Utrecht); R.Linnekamp (wethouder Zaanstad); G.van Dooremolen (wethouder Zwolle). Mevr. Klip-Martin (gedeputeerde Drenthe); A. Moens (gedeputeerde Noord-Holland); J.C. Verdaas (gedeputeerde Gelderland); J. Binnekamp (gedeputeerde Utrecht); P. Glas (dijkgraaf de Dommel); L. Verheijen (dijkgraaf Aa en Maas); Mevr. L. Stolker (voorzitter TCB); Mevr. J. Cramer (Minister VROM); S. Korthuis (VNG).

Aanwezige ambtenaren: P. de Bruijn (Amsterdam); M. Splinter (Arnhem); O. den Ouden en P. van Trigt (Den Haag); J. Mol (Enschede); S. Andela (Haarlem); C. Verhoeckx (Rotterdam); R. Postma (Zwolle); R. Cino, M. de Cleen, C. Molenaar, C. Moons, M.Buldeo Rai, M. Thijssen, P. Kiela (allen VROM). M. Hopman (LNV), J. Bakker (Drenthe), J. Zwanenburg (Limburg), S. Middelkamp (Noord-Brabant), E. Khodabux (Noord-Holland), M.de Boo (Zuid-Holland); J. Verheul; B. van 't Wel (SenterNovem); M.de Jonge (VNG); A. Stoffels (IPO); M. Peersmann (TNO); F.Wahrendorf (Pelsrijcken); M. Dielhof (De Boer & Croon).M.Vergeer, A.Hoogendoorn, D. Derks, L. Jasperse (Royal Haskoning)

Inleiding:

De Minister van VROM, mevr. J. Cramer, heeft in haar brief van 4-1-2008 aan de Tweede Kamer aangekondigd in het voorjaar van 2008 een bestuurdersconferentie te zullen organiseren waarin met de bevoegde overheden afspraken worden gemaakt over het realiseren van gezamenlijke prioriteiten, mede in het kader van de verdeling van budgetten voor de programmaperiode 2010-2014. Bij de gezamenlijke prioriteiten gaat het om duurzaam gebruik van de ondergrond, gebiedsgerichte aanpak van grootschalige grondwaterverontreinigingen en de aanpak van de spoedlocaties. Dit zijn dan ook de bespreekpunten waarop de bestuurders zich in de conferentie hebben gericht. De conferentie was als volgt opgebouwd

Opening door de dagvoorzitter dr. J. Terlouw

Bijdrage "bodem in een ander perspectief door Martin Peersmann van TNO

Presentaties:

- 1) Duurzaam gebruik van de ondergrond door mevr. Klip-Martin, gedeputeerde van Drenthe:
- 2) Samenhang water en bodem en de gevolgen van de Kaderrichtlijn water door dhr. P. Glas, watergraaf van het Waterschap De Dommel
- 3) Spoedlocaties en een gebiedsgerichte aanpak van het grondwater, door dhr. G. van Dooremolen, wethouder van Zwolle
- 4) Een andere manier van omgaan met de bodem door mevr. J. Cramer, Minister van VROM.

Daarna volgde een buffet

Vervolgens een paneldiscussie olv. dr. Jan Terlouw. Panel bestaande uit de sprekers en dhr. C. Lamers, vice-voorzitter van de VNG

Het geheel werd afgesloten met de ondertekening van een intentieverklaring, die vooral het proces van het maken van concrete afspraken aan het eind van het jaar in een convenant definieert en ook mede de inhoud van het convenant bepaalt.

Highlights van de presentaties:

Mevr. Klip

1. Denk en handel vanuit het belang van de burger.

2. Samen optrekken van overheden is goede zet. Heldere afspraken over taken en verantwoordelijkheden maken.
3. Omgevingsbeleid is corebusiness van de provincies.
4. Overal trend naar regionalisatie.
5. Pleidooi voor integraal beleid ondergrond in samenhang met het gebruik van de bovengrond.
6. Is Bever niet aan z'n eigen succes ten onder gegaan?
7. Provincies steunen lijn ten aanzien van aanpak/prioriteiten stellen bij spoedlocaties. Wel nadenken over het hoe (realisatie).
8. Alleen voldoende extra geld zal voor beoogde versnelling zorgen om 2015 te kunnen halen.
9. Vraagt aandacht voor 2030. Samen nadenken hoe we 2030 af kunnen dwingen. Extra instrumentarium nodig?

Dhr. Glas

1. Integrale bodem-water benadering voor velen (ook voor hemzelf) nog nieuw.
2. Aandacht voor de samenhang water en bodem. Het LBOW (landelijk, bestuurlijk overleg water) wil hier ook met name aandacht aan besteden.
3. Bij de waterschappen is dit nog wel een onontgonnen gebied, en er zal dus hard gewerkt moeten worden om hier samenhangend beleid te gaan ontwikkelen.
4. De waterschappen zitten tot nu toe toch wat meer op waterkwaliteitsbeleid en een specifieke verantwoordelijkheid voor water. De rol van de waterschappen is nog niet zozeer toegesneden om meer integraal beleid.
5. Er liggen hier wel kansen, juist ook uit een oogpunt van die kwaliteit en de specifieke invalshoek van waterschappen. Water zal ook steeds belangrijker worden in het milieubeleid.
6. Adhesieverklaring aan intentieverklaring. Om procedurele reden (kon niet in ledenvergadering geagendeerd worden) geen formele ondertekening. Is wel intentie bij convenant.

Dhr. Van Dooremolen

1. We kunnen mensen niet langer laten wachten op aanpak spoedeisende locaties met gezondheidsrisico's: ga aan de gang – niet te lang onderzoeken – aanpakken.
2. Maak meer gebruik van slimme / creatieve oplossingen.
3. Denk nog eens goed na over de ernst van 'ecologische risico's'.
4. Alleen integraal werken heeft succes. Nadrukkelijk moet worden vermeden om sectorale oogkleppen op te zetten.
5. Geld is niet primair het probleem, veeleer gaat het om efficiënt toepassen van het geld en kansen creëren.

Mevr. Cramer

Vier thema's in speech: gebruik ondergrond, grootschalige grondwaterverontreiniging, spoedlocaties en beschikbare middelen:

1. Kansen pakken in gezamenlijkheid past bij alle thema's maar vooral deze (WKO, geothermische energie, opslag CO2)
2. Voorbeelden over 'energie en bodemsanering'.
3. Volgens Cramer valt voorstel over afkoop grondwaterverontreiniging goed bij zowel het bedrijfsleven als de diverse overheden.
4. Bodembeleid bvk geen mikadospel (daar verliest degene die beweegt).
5. Spoedlocaties een belangrijke prioriteit in saneringsbeleid.
6. Zorg van gemeenten over deze prioriteit gehoord.
7. Begrip waarom spoedlocaties soms blijven liggen terwijl veel dynamische niet-spoedlocaties wel aangepakt worden. Is daar niet gelukkig mee. Spoedlocaties zijn niet voor niets spoed.
8. Pleidooi zo snel mogelijk inzicht te krijgen in echte spoed (niet alleen potentiële spoed).
9. Er is vanuit het beleid ruimte voor een pragmatische aanpak. Moeten het wel gaan doen: handen uit de mouwen. Wil dit in convenant terugzien.

10. Geen toezeggingen voor extra financiële middelen.
11. Noodzaak om geld efficiënt in te zetten. Er is relatief veel budget.
12. Eerst inventarisatie goed doen. Daarna kan er eventueel met geld geschoven worden.
13. Minister zet zich in voor bodemsaneringsmiddelen in provincie- en gemeentefonds
14. Wil wet duidelijke prestatieafspraken en wil ook afrekenen c.q. consequenties verbinden (sancties) aan niet halen prestatieafspraken. Anders heeft ze geen poot om op te staan in TK.

Paneldiscussie

Na het buffet is er een paneldiscussie. De discussie wordt gehouden onder leiding van Dhr. Jan Terlouw aan de hand van een vijftal dilemma's :

1) spoedlocaties vs. dynamische locaties.

Toelichting dilemma: Sedert halverwege de jaren 90 heeft het beleid sterk ingezet op koppeling van bodemsanering met andere samenhangende activiteiten, zoals woningbouw, parkeergaragebouw, etc. om de kosten van de bodemsanering te drukken. Hierdoor zijn de locaties waar weinig dynamiek is, maar die overigens wel potentieel een spoedlocatie kunnen zijn min of meer blijven liggen. De Minister heeft de bevoegde overheden gevraagd nu ook een programma te ontwikkelen voor spoedlocaties en voor 2015 een beheersings- of saneringsmaatregel te nemen. Bevoegde overheden willen hiervoor extra geld zien, zeggen dat het jaar 2015 veel te snel is, geven aan dat de opdracht om spoedlocaties te inventariseren en onderzoek te doen leidt tot maatschappelijke onrust en bestuurlijk zijn dynamische locaties natuurlijk veel interessanter. Daar gebeurt wat.

2) Bevoegdheden grondwater

Er is onduidelijkheid in de wetgeving t.a.v. wie verantwoordelijk is voor het grondwater en wie dus ook aan de lat staat om te betalen als het om bv. grootschalige grondwaterverontreiniging gaat. Evenmin is geheel duidelijk welke invloed er van de kaderrichtlijn water en de dochterrichtlijn grondwater uitgaat op de aanpak en het kwaliteitsniveau van grondwater. Gemeenten vrezen hier zelfs een nieuw luchtkwaliteitsdossier. Het is dus van groot belang dat aan het eind van het traject, wanneer het convenant wordt getekend, duidelijk is wie waarvoor en in welke mate verantwoordelijk is.

3) duurzaam gebruik ondergrond

De ondergrond is tegelijkertijd een bron van kansen voor samenhangend water, saneringsbeleid, en klimaat en transportbeleid en een bron van risico's. Wat gebeurt er met die ondergrond als er uitgebreide warmte koude opslag plaatsvindt of als je CO2 opslaat en verstoort je niet de waterstromen, hetgeen ertoe zou kunnen leiden dat grondwaterverontreiniging sneller verspreid. Anderzijds: kansen te over zelfs voor ondergronds bouwen en voor transport en voor energiebeleid. Maar van wie is de ondergrond en wie kan de winsten uit die ondergrond claimen en hoe betrekken we het bedrijfsleven?

4) Volksgezondheid en bodemverontreiniging.

Hoe ernstig is bodemverontreiniging voor de volksgezondheid en stellen we onze normen niet te scherp en ontstaan op die wijze niet teveel potentiële spoedlocaties. Uit GGD-onderzoek blijkt tot nu toe dat directe blootstelling weinig voorkomt. Vraagt dit niet om een nieuwe meer integrale benadering van bodembeheer en bodemsanering. Kan er niet veel meer met in-situ methoden?

5) Decentralisatie en vermindering bestuurlijke drukte

Het kabinet zet in op decentralisatie en mede daardoor afname van bestuurlijke drukte en ook vermindering van bestuurlijke lasten. Aan de andere kant heeft het kabinet een groot aantal prioriteiten, waarover het specifieke prestatieafspraken wil maken met de andere overheden. Dit schept een aantal dilemma's t.a.v. de vorm waarin de afspraken worden

gemaakt (Rijk met individuele provincies en gemeenten of Rijk met het collectief), de vormgeving van het interbestuurlijk toezicht, het kwaliteitsniveau bij provincies en gemeenten en de bevoegdheden voor de Minister om in te grijpen indien bepaalde resultaten of een bepaalde kwaliteit in de uitvoering niet wordt gehaald.

Panel deelnemers zijn:

Peter Glas, Tanja Klip, Gerard van Dooremolen, Jacqueline Cramer. De vice-voorzitter van de VNG, dhr. Cor Lamers, schuift aan bij het panel.

Stelling 1. Spoedlocaties

Dhr. Terlouw vraagt het panel wat het belangrijkste probleem nu is.

Lamers stelt dat het grootste knelpunt niet in de competenties zit, maar in de aanpak van complexe humane spoedlocaties. Deze locaties functioneel saneren is oké. Het bevoegd gezag heeft vooral daar een rol waar geen dynamiek is. De financierbaarheid is een probleem. Mevr.

Klip is het eens met dhr. Lamers, maar voegt toe het geldtekort voor de aanpak van de spoedlocaties en geeft aan dat hiervoor andere partijen betrokken moeten worden om deze taakstelling toch te realiseren.

Dhr. Glas geeft aan dat vanuit de waterwereld de spoedeisende gevallen een kleiner probleem zijn. Voor hem zijn dit het realiseren van een goede oppervlaktewaterkwaliteit en een juist peilbeheer. Hij vraagt aandacht voor de interactie tussen waterbeheer en grondwater en bodem. Hier liggen duidelijke combinatie mogelijkheden uit beide sectoren.

Mevr. Cramer geeft aan dat de aanpak van de spoedlocaties het grootste probleem is. De dynamiek heeft goed gewerkt, maar daarbij zijn de spoedlocaties een beetje blijven liggen.

Dhr. Van Dooremolen is van mening dat we pragmatisch om moeten gaan met spoedlocaties en dat er vooral keuzes moeten worden gemaakt ----> prioritering is van belang, als ook het op slimme wijze inzetten van het geld. Immers de hoeveelheid geld is niet de beperkende factor, we weten toch niet hoeveel geld er precies nodig is. Dhr. Lamers concludeert dat de inventarisatie van de spoedlocaties voor 2015 lukt, maar dat de sanering nog niet is afgerond.

Mevr. Cramer zegt ook te voelen voor een pragmatische aanpak maar stelt tevens geen geld extra te hebben. Het draait vooral om het anders inzetten van bestaand geld.

De discussie start. Men is het eens over de urgentie, de aanpak daar gaat het om. Dhr. Lamers stelt dat een inventarisatie voor 2010 wel kan lukken, maar een volledige aanpak voor 2015 lukt niet. Een inventarisatie voor 2010 is al erg moeilijk.

Dhr. Terlouw vraagt wat de zaal ervan vindt. Wethouder Divendal van Haarlem stelt dat er al een totaal beeld is van de spoedlocaties in de meeste gemeenten en dat we zeker geen werk over moeten gaan doen. In Haarlem is bijvoorbeeld het Reinalda-park heel bekend. De wethouder wil dit graag aanpakken, maar er is geen geld!

Wethouder Kuiper van Almelo waarschuwt er voor niet weer opnieuw te beginnen met onderzoek. Hij wil geen nieuw protocol, dat wordt ongetwijfeld een keurslijf. We zijn al sinds 2004 bezig. Dhr. Lamers bevestigt deze lijn.

Mevr. Klip constateert dat er enige verwarring is ontstaan doordat gesproken wordt over een nieuw protocol. Tevens vult zij aan dat de minister aangegeven heeft dat er geen extra geld is en dat we met de problematiek slim om moeten gaan.

Dhr. Cino licht toe dat het zeker niet de bedoeling is opnieuw te beginnen, maar dat VROM wel hecht aan een goed beeld. Hierbij moet zeker gebruik gemaakt worden van bestaande kennis!

Dhr. Terlouw concludeert: Algemeen vindt de zaal dat er meer gebruik van bestaande kennis nodig is. We weten al veel en moeten dat gebruiken. Een nieuw protocol is overbodig. We moeten met zijn allen snel gaan aanpakken en VROM kan hiervoor de voorwaarden scheppen. Iedereen beseft dat er wat moet gebeuren met de spoedlocaties, maar dat moet wel pragmatisch gebeuren en niet tot verder onderzoek leiden. De aanpak telt.

Stelling II. Bevoegdheden

Dhr. Terlouw constateert dat ten aanzien van de bevoegdheden aangaande het grondwater onduidelijkheid heerst.

Dhr. Glas, voorzitter van de LBOW-commissie uit het UvW (Unie van Waterschappen), stelt dat inderdaad de bevoegdheden op een aantal punten niet helder zijn en geeft aan dat daarom de LBOW-commissie Grondwater is ingesteld. Op basis van de beschikbare informatie is nog niet alles rondom de grondwaterproblematiek bekend en hij heeft daarom wel zorgen. Vanuit de Kaderrichtlijn Water bestaat de mogelijkheid tot 'exception', waardoor de gebiedsgerichte aanpak van het grondwater een mogelijkheid is om aan deze richtlijn te voldoen. In deze gebieden geldt dan wel een monitoringsverplichting (beheerfase). De Unie heeft een brief aan de Europese Commissie gericht over hoe om te gaan met historische verontreinigingen. Hij stelt voor om de gebiedsgerichte aanpak te benoemen en onderdeel te laten zijn van het nog af te sluiten convenant. Een voorbeeld van de onduidelijkheid is de normstelling. Waar geldt nu welke norm bijvoorbeeld die uit de kaderrichtlijn of die uit de Wbb. Bij de bevoegdheden discussie zou je verschillende invalshoeken kunnen kiezen bijvoorbeeld: Stedelijk-landelijk; kwaliteit-kwantiteit; afkoppeling-afwatering-afvoer; diep-ondiep; grote en kleine onttrekkingen. Het bevoegdheden-vraagstuk moet aangepakt worden door efficiënt te kiezen op basis van het vraagstuk dat moet worden aangepakt.

Dhr. Lamers geeft aan dat de energiewinning uit het grondwater niet is geregeld.

Dhr. Van Dooremolen ziet in zijn eigen gemeente dat het lokale gezag het best bevoegd kan zijn. Zo coördineer je het best. Ged.Moens van Noord-Holland vindt dat de waterschappen hier coördinerend moeten zijn. Dhr. Verheijen stelt voor om het punt van de verantwoordelijkheidsverdeling expliciet in de regionale conferenties aan de orde te laten komen. Ervaringen leren dat in het ene gebied de gemeente het voortouw heeft en in het andere bijvoorbeeld het waterschap. Meerdere partijen zijn voor het grondwater verantwoordelijk, maar het voortouw kan dus steeds anders zijn. Waar het om gaat is dat in een gebied maatwerk wordt geleverd. Dhr. Peersmann vindt dat er als voorbeeld naar de gasector kan worden gekeken. Analoot hieraan zou dan de regie voor het grondwater bij VROM moeten liggen en de uitvoering door gemeente en provincie plaats moeten vinden. Dhr. Lamers stelt dat de inhoud van de problematiek bepalend moet zijn voor de toedeling van verantwoordelijkheden. Dat er een verdere gebiedsgerichte aanpak van de grootschalige grondwaterproblematiek komt en dat hiervoor goede plannen worden ontwikkeld. Het mag niet zo zijn dat bevoegdheidsdiscussie belemmerend werkt in de uitvoering. Zo zijn gemeenten niet altijd in staat om oplossingen te bieden. Hij is het daarom eens met dhr. Verheijen dat het voortouw regionaal verschillend kan zijn. Dhr. Glas onderstreept dit eveneens aan de hand van het gebied De Kempen. Dit project loopt al 10 jaar, maatwerk is noodzakelijk en dat betekent dat soms het waterschap het voortouw heeft en soms gemeenten. Dhr. Glas meldt dat Stas Huizinga kiest voor provincie of gemeente als bevoegd gezag.

Mevr. Klip benadrukt dat er geen competentiestrijd tussen gemeenten en provincies moet ontstaan. Bij de regionale aanpak zal steeds bekeken moeten worden wat de beste oplossing is en zij is ervan overtuigd dat gemeenten en provincies hier uit komen. Mevr. Cramer is het met mevr. Klip eens er dient een integrale afweging op gebiedsniveau te worden gemaakt en hierbij past geen gekissebis over verantwoordelijkheidsverdeling. De Minister geeft ook aan dat voor de mogelijke financiering van een gebiedsgericht beleid wordt gedacht aan een speciale bodemfaciliteit, waar nu op het departement op wordt gestudeerd. Dhr. Dooremolen merkt op dat er een verschil is in verantwoordelijk en de baas willen zijn.

Dhr. Glas meldt dat hij hierachter staat mits de aanpak van de waterproblematiek niet op het eind in het planproces aan de orde komt. Dhr. Lamers merkt op dat juist water nu heel sterk leidend is.

Dhr. Terlouw concludeert dat er een erkenning is dat er een heldere bevoegdheidsverdeling moet komen en dat er nog omissies zijn op dit punt, maar wie welke verantwoordelijkheid aanvaardt, is nog niet scherp uit de discussie. Er zijn verschillende voorkeuren. Een integrale afweging o.b.v. functie moet de essentie zijn voor een bevoegd gezag en moet dus ook de bevoegdheid bepalen.

Stelling III. Duurzaam gebruik ondergrond.

Dhr. Van Dooremolen stelt: "De ondergrond is van ons allemaal". Bij het gebruik van de ondergrond moet dus duurzaamheid voorop staan en gaat het om maatschappelijke winst, die niet aan individuen toekomt. Regie is noodzakelijk.

Mevr. Klip vindt dat het niet om macht of bezit gaat, maar over het nemen van verantwoordelijkheid. Zij vindt dat de ondergrond moet worden gekoppeld met de bovengrond en diegene die over de bovengrond beslist. Daarbij zijn processen in de ondergrond heel vaak éénmalig en dat betekent dat we hier verantwoord mee moeten omgaan.

Dhr. Lamers wil letten op het behalen van de doelstelling voor duurzame energie. Hij vraagt zich af of we wel warmte-koude-opslag in de ondergrond moeten willen. Het is nog niet duurzaam. Kwaliteitscriteria ontbreken en die zijn spoedig noodzakelijk. Alleen grootschalige inzet op bijvoorbeeld WKO levert genoeg rendement. Je moet dit dus landelijk regelen met nadrukkelijke kwaliteitseisen. Nu zijn bedrijven al bezig en aangezien er weinig regels zijn leidt dit tot een soort wild west. Mevr. Klip reageert hierop door te melden dat daar met het Ministerie van VROM aan wordt gewerkt.

Dhr. Terlouw richt zich tot de zaal. Hij geeft aan dat nu die energiedoelstelling niet wordt gehaald. Hoe creëer je nu een vraag?

Wethouder Willems van Breda constateert dat hij geen instrumenten heeft om regie te voeren over de ondergrond (zelfs niet via het vergunningenbeleid), terwijl het bezit van iedereen is en dus moet de overheid reguleren. Mevr. Klip reageert hierop dat de nieuwe WRO meer mogelijkheden worden geboden om een instrument te ontwikkelen, maar ook zij geeft aan dat algemene kaders noodzakelijk zijn. Het bestemmingsplan zou driedimensionaal moeten worden, dan heb je een instrument.

Mevr. Cramer is bereid te bekijken of deze nieuwe onderwerpen, zoals klimaatbestendig inrichten of grootschalige WKO en eventueel vergunningenbeleid daarbij in de WRO kunnen worden opgenomen. Mevr. Cramer benadrukt tevens nogmaals dat grootschalige warmte-koude-opslag een belangrijke bijdrage kan leveren in het realiseren van de duurzame energiedoelstelling. Het is kostenefficiënt en er is zelfs geen subsidie voor nodig. Op nieuwe bedrijfsterreinen zou dit snel moeten kunnen worden aangelegd.

Dijkgraaf Glas wijst er wel op dat er behoefte is aan criteria voor een afweging en voor rest risico's en bijvoorbeeld het verloop over langere tijd. Hoe om te gaan met afwentelingsproblemen van WKO over 30 jaar?

Dijkgraaf Verheijen constateert dat er sprake is van een nut functie. Lamers is tegen extra regelgeving, maar voor dit onderwerp is een goede AMvB nodig. Mevr. Cramer bevestigt dit. Wethouder Harbers van Rotterdam wil graag afspraken kunnen maken liefst binnen, maar soms een beetje buiten de wet. We moeten immers snelheid maken. Ook hij is het er mee eens dat WKO snel moet worden geregeld. Dhr. Moens merkt op dat alles wat in de ondergrond zit van de staat zou moeten zijn, net zoals bij gas en olie

Mevr. Cramer concludeert op basis van de voorgaande discussie dat het noodzakelijk is om op korte termijn een taskforce in te stellen waarin partijen zitting hebben die al ervaring hebben op gedaan. Zij roept de gemeenten op tot snelheid. Immers ca. 8% van de CO₂ doelstelling kan via bodemenergie worden gerealiseerd.

Dhr. Terlouw concludeert dat er een groot draagvlak is voor een duurzaam gebruik van de ondergrond met de kanttekeningen van dijkgraaf Glas omtrent de kwaliteitsborging en dat het voorstel van de Minister om snel een taskforce WKO in te stellen enthousiasme alom ontmoet, waarbij we niet moeten wachten op wijziging van de regels, maar snel moeten starten.

Stelling IV. Bodem en volksgezondheid

Lamers geeft aan dat we al in 75% van de gevallen weten hoe het zit met het gevaar voor de volksgezondheid. Hij merkt tevens op dat er een verschillend beeld bestaat over de omvang van het probleem. Dit wordt verder niet meer besproken omdat het punt van de spoedlocaties reeds eerder uitgebreid aan de orde is geweest.

Stelling V. Decentralisatie

Dhr. Lamers constateert dat we niet voor één beleidsterrein (bodem) decentralisatie moeten regelen. In ieder geval moeten er kwaliteitseisen worden gesteld bij decentralisatie en dat moet de VNG zelf doen. Hij constateert dat bij de decentralisatiediscussie ten aanzien van het onderwerp milieu teveel verschillende partijen zijn betrokken. Hij verwijst hierbij naar de concept voorstellen van de Commissie d'Hondt als insteek voor de VNG. Wel moet nog gepoogd worden een rode draad te vinden in de voorstellen van Oosting, Lodders en d' Hondt. Mevr. Klip geeft aan dat t.a.v. het toezicht de aanbevelingen van Commissie Oosting moeten worden uitgevoerd. Mevr. Cramer stelt dat er geen verschil van mening is over verdere decentralisatie, maar er moeten dan wel goede prestatieafspraken komen met de provincies en gemeenten en dat zijn zij niet gewend! Sommige gemeenten doen het goed, maar anderen doen het niet zo best. Bij die laatste categorie moeten sancties kunnen worden getroffen! Overigens moet rapporteren ook leuk zijn en geen straf!

Dhr. Glas merkt op dat ook bij waterschappen soms gestapeld toezicht plaatsvindt en dat deze bij een volgende discussie over decentralisatie zouden moeten worden meegenomen.

Dhr. Terlouw sluit de paneldiscussie af en kondigt aan dat de bestuurders een intentieverklaring zullen ondertekenen. Mevr. Klip tekent namens de IPO, dhr. Lamers namens de VNG en mevr. Cramer als Minister van VROM.

Intentieverklaring

De intentieverklaring bevat afspraken over het traject naar een in december 2008 te tekenen convenant. De afspraken hebben o.a. betrekking op:

- 1) Het organiseren van regionale conferentie over de 3 hoofdthema's om input te verkrijgen voor het convenant vanuit de werkvloer
- 2) Uitwerking van de gedachte van het Rijk om een financieringsconstructie voor het beheer van grootschalige grondwaterverontreinigingen in het leven te roepen
- 3) Samen zullen partijen een protocol opstellen voor een landelijke uniforme onderzoeksmethode en beoordeling
- 4) Er zullen tijdig overzichten worden aangeleverd van de spoedeisende locaties, met name die met humane risico's.
- 5) Er zal een overzicht worden gemaakt dat inzicht verschaft in de middelen die nodig zijn om maatschappelijke gewenste ontwikkelingen van de grond te krijgen, zowel voor het stedelijk als voor het landelijk gebied

Procesmatig ziet het traject naar het convenant er als volgt uit:

- 1) De betrokken partijen tekenen nu ter plaatse op 21 mei een intentieverklaring. Deze dient om de gezamenlijkheid van het proces te bevestigen (enthousiasmerend), de inhoudelijke uitgangspunten voor het vervolproces te accorderen (agenderend), het proces zelf te starten en vorm te geven en ook om het bodemkansenbeleid op de agenda te houden en te intensiveren.
- 2) Uitwerking van de inhoudelijke uitgangspunten en dilemma's in 4 regionale conferenties, waarbij ook de gemeenten, die geen bevoegd gezag zijn, worden betrokken. De output van deze conferenties in de zin van voorstellen voor bevoegdheidsverdeling, inzet van instrumenten, wijziging van regelgeving en aanvaarding van andere taken en rollen evenals concrete afspraken over de spoedlocaties wordt voorgelegd aan de betrokken bestuurders van provincies, gemeenten en waterschappen en dient als input voor het opstellen van een convenant en vastleggen van de afspraken hierover. De regionale conferenties vinden plaats op 24 juni in Den – Haag voor Zuid en Noord-Holland, op 26 juni in Zwolle voor Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel en Flevoland, op 1 juli in Nijmegen voor Gelderland en Utrecht en op 3 juli in Den Bosch voor Zeeland, Noord-Brabant en Limburg. Mogelijk en waarschijnlijk zijn er nog meer bijeenkomsten nodig, bv.

- op het terrein van de ondergrond en het aanvaarden en verdelen van de verantwoordelijkheden daarbij
- 3) September en Oktober 2008. Afstemmen van de resultaten van het regionale overleg met de bestuurders en opstarten samenstellen convenant. Concept convenant moet eind september 2008 beschikbaar zijn om door de verschillende gremia geleid te kunnen worden. VROM betreft de andere Ministeries, met name EZ, LNV en V&W nadrukkelijk in het convenantstraject.
 - 4) Conferentie van eind november, waarbij convenant wordt getekend met afspraken over het beleid met de ondergrond (wie, wat en wanneer), afspraken over de aanpak van grootschalige grondwater verontreiniging en afspraken over de aanpak van spoedlocaties gekoppeld met een voorstel voor de allocatie van middelen.
 - 5) Het toedelen van budgetten, mede op basis van het convenant, voorjaar 2009.

Slotwoord

Minister Cramer spreekt het slotwoord. Zij constateert een grote gezamenlijke bereidheid om spoedlocaties aan te gaan pakken, mits dat pragmatisch kan. Tevens is ze zeer verheugd over de bereidheid om mee te doen aan een taskforce WKO, die het behalen van de klimaatdoelstellingen kan bevorderen. Zij hoopt nu er zoveel elan is te constateren, dat alle partijen snel in beweging komen, zodat eind van het jaar het convenant kan worden getekend. Dhr. Terlouw sluit onder dankzegging de conferentie.